

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2007.

EMBERISMERET ÉS ETIKA

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

Projektmunka

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

Fontos tudnivalók!

A projektek megvalósítását a vizsgázó különböző műfajok választásával oldhatja meg. A műfajokat 3 nagy csoportba soroltuk, és műfajcsoportonként készítettük el a javítási útmutatót:

1. Írásos dolgozat típusú projekt
2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt
3. Szervezésen alapuló projekt

1. Írásos dolgozat típusú projekten értjük a hagyományos házi dolgozatot, esszét, esettanulmányt, dokumentumelemzést, az írásos formában beadott szociológiai jellegű interjút, kérdőíves felmérés elemzését, értékelését, publicisztikai típusú riportot, iskolaújságban megjelenő cikksorozatot.

(Az írásos dolgozat a tartalmi követelmények hibátlan teljesítésével *maximum 50 pont*.)

Az írásos vizsgamunka terjedelme akkor tekinthető megfelelőnek, az érettségihez méltónak, ha terjedelme mellékletek nélkül, 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal kb. 10–12 oldal, kézzel írt változatban valamivel több, 12–15 oldal (a portfólióban beadott anyagokon, mellékleteken kívül).

2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekten értjük az audiovizuális produktumot, az iskolai rádió vagy televízió részére készített riport- vagy műsorsorozatot, filmet, egyéb audiovizuális interjút, riportot, fotósorozatot, faliújságon tematikus képsorozatot tematikus faliújság-sorozatot. A projekt elbírálásának feltétele egy 1–3 oldalas kísérő szöveg mellékelése. A szaktanár egyaránt pontozza a mellékelt írásos művet (*maximum 10 pont*) és magát a kész vizsgadarabot (*maximum 40 pont*).

A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információ-forráson alapuló produktum terjedelme akkor felel meg az érettségi elvárásnak, ha az iskolarádió, illetve- televízió részére készített műsor legalább 3–5 perc terjedelmű, a műsorsorozat 3–5 részes, a tematikus faliújság minimálisan 3–5 részből áll, a film legalább 5–20 percnyi, a fotósorozat – bármilyen megjelenési formában vagy adathordozón – legalább 10–15 képből áll.

A szaktanár joga annak meghatározása, hogy a vizsgázó milyen, az iskolának is rendelkezésére álló eszközön, hozzáférhető adathordozón, formátumban adhatja be dolgozatát. Ha az ebből adódó nehézségek a végleges leadást követően derültek ki, a vizsgázó utólag is kötelezhető a megfelelő adathordozóra, illetve formátumra történő átmásolásra.

3. A szervezésen alapuló projekt műfajai közé a közéleti diákrendezvény megszervezését (pl. vitasorozat), az iskolán kívüli közéleti akció szervezését (pl. környezetvédelmi akció), a jótékonyági rendezvény lebonyolításában történő részvételt, vagy annak megszervezését soroljuk. A projekt elbírálásának feltétele kísérő szöveg mellékelése. Az elkészített írásbeli munkák ajánlott terjedelme 3–5 oldal.

A szaktanár egyaránt pontozza a mellékelt írásos művet (*maximum 30 pont*) és magát az akciót, rendezvényt (*maximum 20 pont*).

A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő akkor tekinthető az érettségihez méltónak, és elvárhatónak, ha a dokumentumokból bebizonyosodik, hogy eléri a 30-35 órát.

Projekttemák

- **A fogyasztás etikája**
 - Mutassa be a fogyasztói szemlélet sajátosságait környezetében! Világítson rá a bennük rejlő erkölcsi problémákra!
 - Elemezze a gazdaság és a fogyasztás egymásra hatásának erkölcsi vonatkozásait!

- **A barátság határai**
 - Dolgozzon fel megtörtént eseteket a barátság erkölcsi próbatételeiről! Mutassa be, milyen erkölcsi kihívások nehezítik a barátság megőrzését!
 - Ütköztessen különböző véleményeket a barátság megtarthatóságának lehetőségeiről! Végezzen felmérést a barátság erkölcsi problémáival kapcsolatban!

- **A fogyatékkal élő emberek társadalmi megítélése**
 - Fejtse ki véleményét a társadalomban élő fogyatékosok helyzetéről, megítélésükről, a hozzájuk való viszonyulás erkölcsi problémáiról!
 - Mutasson be egy fogyatékkal élő embereken segítő intézményt olyan szempontból, hogy milyen erkölcsi gondokkal, problémákkal kell megküzdeniük az ott dolgozó szakembereknek a segítségnyújtásuk során!

Az elkészült projektmunka értékelése

Írásbeli vizsga – projektmunka készítése (Maximálisan 80 pont adható.)

I. A projektkészítés folyamatának értékelése (Maximálisan 30 pont adható.)

Megjegyzés: Amennyiben a vizsgabizottság úgy ítéli meg, hogy a projektmunka nem önálló szellemi terméke a vizsgázónak, akkor a vizsgabizottság jelzése után az iskola igazgatója a 100/1997. (VI. 13.) Kormányrendelet 23. § (2) alapján járjon el!

II. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez
(Maximálisan 50 pont adható.)

1. Írásos dolgozat típusú projekt értékelése (50 pont)

 2. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése
 2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése (10 pont)
 2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése (40 pont)

 3. Szervezésen alapuló projekt
 3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése (30 pont)
 3. b) A lebonyolítás módjának értékelése (20 pont)
-

Szóbeli vizsga

A projektmunka megvédésének értékelése (Maximálisan 20 pont adható.)

Megjegyzés: Az értékelő tanárnak az útmutatóban található értékelő lapokból lehetősége van annyi példányt másolni, amennyi a vizsgázók száma, ezáltal külön egyéni értékelő lapot nem kell készítenie. (A szóbeli vizsga másik feladatának, a tétel kifejtésének értékelési szempontjait viszont a vizsgát lebonyolító iskolának kell elkészítenie.)

A diák a szóbeli érettségi vizsgán megvédi a vizsgamunkáját. A védés során a vizsgázó röviden ismerteti projektjét, és válaszol a vizsgabizottság által feltett kérdésekre.

Az érettségi elnök és a vizsgabizottság előzetes engedélyével bemutatható a képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgadarab. Az erre felhasznált idő nem számít bele az érettségiző szóbeli feleletének vizsgaidejébe. A vizsgadarab közös megtekintése viszont lehetővé teszi, hogy a bizottság tagjai is érdemi kérdéseket tegyenek fel, megismerjék az érettségiző munkáját.

A szóbeli védés alkalmával a portfólióban található anyagok (hipotézis, terv, hálótér, nyersvázlat, bibliográfia stb.) bármelyikét a vizsgázó felhasználhatja szemléltetésre, használatára az értékelő tanár bátoríthatja. A vizsgázó projektmunkájának bemutatását az értékelő tanár – a rendelkezésre álló kevés idő miatt – megszakíthatja, hogy maradjon elegendő idő a bizottság által felteendő kérdésekre is. A vizsgázót a pontozásban nem érheti hátrány, ha bizottság bármely tagja nem a projekthez kapcsolódó kérdést tesz fel, és arra az érettségiző nem tudja a választ.

A vizsgázó neve:		
Szemponatok	Max. pont	Adott pont
A vizsgamunka lényegi elemeinek és az egyéni munka konkrétumainak bemutatása	6	
Ismerteti a projektkészítés során szerzett néhány egyéni tapasztalatát	4	
Szaknyelv, szakmai ismeretek alkalmazása	4	
A vizsgabizottság által feltett 2-4 kérdés megválaszolása, témataratás, lényegkiemelés	4	
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	2	
Összesen	20	

1. Projekttema: A fogyasztás etikája

I. A projektkészítés folyamatának értékelése

A vizsgázó neve:		Pont	Max. pont	Adott pont	
Szemponatok					
A vizsgázó önálló részvétele a projekt készítésében	Önállóság a fogyasztás etikája téma feldolgozásában.	0–2	2		
Konzultációkon való megjelenés	Konzultációkon való aktív részvétel, pontos felkészülés a munka elkészítéséhez.	0–4	4		
K O M P E T E N C I Á K	Az információk kezelése, probléma-felismerés, probléma-megoldó-képesség, széles körű alkalmazási ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A munkanapló folyamatos vezetése. 0–4 • Portfóliójában bemutatja a készítés folyamatához kapcsolódó anyagait, jegyzeteit, részfejezetét, a dolgozat készítése közben keletkezett produktumot. 0–2 • Írásban elkészített hipotézis vagy célkitűzés, a fogyasztás etikája téma kiválasztásával kapcsolatos vizsgázói motivációk bemutatása, s a témaválasztás indoklása. 0–2 • Tervezet, illetve hálóterv készítése a munka ütemezésére. 0–2 • A konzultációkon kitűzött határidők pontos betartása. 0–2 • Nyersvázlat, illetve részfejezet elkészítése a fogyasztás etikája témában. 0–2 	14		
	Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkával kapcsolatos személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a munkanaplóban. 0–2 • A projektvezetővel és más érintett személyekkel való jó együttműködés. 0–2 • A szakirodalom megértése, értő feldolgozása. 0–4 • A munkanapló vagy a kommentár és a tervezet vagy hálóterv tartalma, valamint a konzultációkon való szóbeli megnyilvánulásai logikusan felépítettek, nem tartalmaznak súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat. 0–2 	10		
	Összesen (maximum)			30	

II. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez

1. Írásos dolgozat típusú projekt értékelése

A vizsgázó neve:				
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont
A dolgozat egyedisége	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját szellemi terméke. Az idézetek, hivatkozások forrását pontosan feltünteti.	0–2	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (10-15 oldal). A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címet tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	0–2 0–2 0–2 0–6	12	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag meg-alapozott címadás	A cím a tartalommal összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes, ráirányítja a figyelmet a fogyasztás erkölcsi kérdéseire.	0–2	
	Feladat-megértés, probléma-felismerés, probléma-megoldás keresése	<ul style="list-style-type: none"> A munka tartalma megfelel a választott témának, a fogyasztás etikájának erkölcsi kérdéseit állítja a középpontba, s a vizsgázó az írásos dolgozat típusú projekthez kapcsolódó műfajokkal szemben támasztott követelményeket betartja. <p>A projektmunka tartalmaz önálló kutatási tevékenységet (például interjú-, kérdőívkészítés esetében), esetleg eredményt. (Például saját meglátásainak közlése a magyar társadalom fogyasztási szokásairól.)</p>	0–4 0–4	

K O M P E T E N C I Á K	A projekt elméleti megalapozása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> A produktumhoz kapcsolódó elméleti ismereteket megfelelően alkalmazza. (Például a vizsgázó ismeri a fogyasztás és a reklám kapcsolatát. Tudja a gazdaság és a fogyasztási szokások összefüggéseit.) Információit többféle műveltségi területről szerzi (például etika, szociológia, pszichológia, szociálpszichológia, gazdaságföldrajz, környezettan). Képes az eltérő forrásból származó információk ötvözésére. (Például ugyanazt a jelenséget több oldalról is megvizsgálja: reklámszakemberek, tudományos kutatók, vásárlók, környezetvédők véleménye a fogyasztási szokásokról.) Hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra. (Elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű olvasása. Például Breton, Philippe: A manipulált beszéd; Csepei György: Szociálpszichológia.) A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja (globalizáció, jólét, manipuláció, társadalmi igazságosság, ökológiai etika, értékek stb.). 	0–6	36		
	K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<p>A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. A vizsgázó megtalálja a legfontosabb csomópontokat. (Például a globalizáció hatása a fogyasztásra; a fogyasztás és a reklám kapcsolata; az egyes társadalmi rétegek fogyasztási szokásai; a divat szerepe a fogyasztásban; a környezetvédelem és a fogyasztás összefüggései; az emberiség életszínvonalának kérdései.)</p> <ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatokat, összefüggéseket felismerésére. (Például látja az üzleti haszonszerzés és a fogyasztás összefüggéseit. Felismeri a pazarlás, a növekvő fogyasztási igények és az emberi kiszolgáltatottság ellentmondásait.) Képes következtetések levonására. (Például a vizsgázó összefüggéseket keres a mértéktelen fogyasztás és a fenntartható fejlődés kapcsolatában.) 			0–2
		A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> Az elkészült projekt a hipotézisre (kérdőív, interjú esetében) vagy a célra épül, alkalmas a megadott téma vizsgálatára. (Például hipotézis lehet: az embereknek védekezniük kell a reklám manipulatív technikái ellen. Cél lehet: a pazarló fogyasztás bemutatása, okainak feltárása.) Sor kerül a hipotézis vagy a cél megvalósulásának értékelésére. 			0–2
A téma aktualitása		A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz. Fontos szempont, hogy a kérdést ne elvontan, hanem saját környezetében, lakóhelyén vizsgálja.	0–2			

	Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, az írásos anyag tartalmazza a szerző saját véleményét. (Például elmondja saját álláspontját a fogyasztás erkölcsi kérdéseivel kapcsolatban.)	0–4		
Összesen				50	
Tanári vélemény, aláírás:					

2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése

2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése (10 pont)

A vizsgázó neve:					
Szempontok			Pont	Max. pont	Adott Pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a célhoz igazodik, sor kerül a cél megvalósulásának értékelésére is. (Például cél lehet: a diákság véleményének bemutatása a fogyasztási szokásokkal kapcsolatban. A reagálások elemzése.)	0–2	8	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó képes a lényegi elemek, ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Például a vizsgázó elsősorban az emberi hiszékenységet szempontjából közelíti meg a fogyasztás problematikáját.)	0–2		
	A projektmunka elméleti megalapozása	Mind a produktum megvalósításához szükséges technikai eszközök hatásmechanizmusát, a választott műfaj sajátosságait tükröző elméleti ismeretek tanulmányozását, mind a témához kapcsolódó elméleti ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia. Az elméleti ismeretek megfogalmazódnak, azokat megfelelően alkalmazza az érettségiző.	0–4		
Megszerkesztettség, Nyelvhelyesség		A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, és nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	0–2	2	
Összesen				10	

2. b) A képi vagy elektronikus vizsgamunka értékelése (40 pont)

A vizsgázó neve:					
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> A projekt a vizsgázó saját szellemi terméke. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti. 	0–2	10		
	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt, az anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, képes érzelmi hatások felkeltésére. 	0–6			
	<ul style="list-style-type: none"> Jól megállapítható a szerző saját véleménye, például az emberek márkabűvöletével kapcsolatban 	0–2			
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgamunka formája az érettségi vizsgához méltó, esztétikai minőséget hordoz. 	0–4	8		
	<ul style="list-style-type: none"> A produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. 	0–2			
	<ul style="list-style-type: none"> Képi világa jól szerkesztett, ha van szövege, az szabatosan, pontosan, megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát 	0–2			
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A cím például a vásárlóközpontok mesterséges világára hívja fel a figyelmet, ötletes, utalhat a választott műfajra.	0–2	22	
	A feladat megértése	A munka tartalma megfelel a kiírt és választott témának, a fogyasztás etikáját állítja a középpontba. Betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.	0–2		
	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontos, megjelennek ok-okozati kapcsolatok, összefüggések. (Például a szegénység és a jólét összefüggéseit mutatja be a fogyasztás szempontjából.) Tárgyát vagy témáját több szempontból vizsgálja, és ez választott műfajának megfelelően tükröződik produktumában. (Például ütközteti az eltérő véleményeket a saját álláspontjával.) 	0–4		

A projekt készítésének szakmai meg-alapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek megjelennek a kész műben.(Például az erkölcsi értékek alapján fogalmazza meg kérdéseit.) • A szakmai ismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (képnnyelv, hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika stb.) megfelelően alkalmazza. 	0–4		
A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz. (Például a vizsgázó kitér a fogyasztóvédelmi hivatal intézkedéseire.)	0–2		
Összesen			40	
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt)			50	
Tanári vélemény, aláírás:				

3. Szervezésen alapuló projekt

3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése (30 pont)

A vizsgázó neve:		Pont	Max. pont	Adott pont
Szemponatok				
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló teljesítménye, és mit végzett például a többi szervező. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat.	0–4	4	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (3-5 oldal). A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, s a szöveg logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait. 	0–4 0–2 0–2	8	
K O M P E T E N C I Á	Célmeghatározás és értékelés	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos anyag a rendezvényszervezés céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat. (A vizsgázó kijelöli a vitasorozat témáját: például a környezetvédelem és a fogyasztás összefüggései.) Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére is. 	0–4 0–2	

K O M P E T E N C I Á K	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Például amennyiben vitavezető is a vizsgázó, meg tudja tervezni a vita menetét s a várható reakciókat.) • A tanuló törekszik a lényegi elemek hangsúlyozására. (Például vigyáz a témától való elkanyarodás veszélyeire. Próbálja kérdéseit a fogyasztás erkölcsi dilemmái mentén megfogalmazni.) 	0–2	18	
		<ul style="list-style-type: none"> • Az elméleti ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia. A szervezéshez tartozó marketing- és PR-tevékenység elméleti ismeretei megjelennek, azokat megfelelően alkalmazza. (A vizsgázó rendelkezik megfelelő ismeretekkel például az etika, a szociológia, a szociálpszichológia területéről, és tudja irányítani a vita menetét a fogyasztás és az erkölcsi kérdések összefüggései felé.) • Rávilágít a szervezés jogi, gazdasági feltételeire. 	0–2		
	A projektmunka elméleti megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> • Az elméleti ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia. A szervezéshez tartozó marketing- és PR-tevékenység elméleti ismeretei megjelennek, azokat megfelelően alkalmazza. (A vizsgázó rendelkezik megfelelő ismeretekkel például az etika, a szociológia, a szociálpszichológia területéről, és tudja irányítani a vita menetét a fogyasztás és az erkölcsi kérdések összefüggései felé.) • Rávilágít a szervezés jogi, gazdasági feltételeire. 	0–4		
Összesen				30	

3. b) A lebonyolítási módjának értékelése (20 pont)

A vizsgázó neve:				
Szempontok, kompetenciák		Pont	Max. pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményezőképeség	A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított időmennyiség dokumentáltan az érettségihez méltó.	0–2	2	
	A tanuló motiváltsága megfelelő mértékű, ön maga áll elő ötletekkel. Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként, munkatársként.	0–4	4	
A figyelemfelkeltés és az érdeklődés megtartásának képessége	<ul style="list-style-type: none"> A rendezvényre a figyelem felkeltése ötletes, több információhordozót is használ, vagy tükröződik a személyes meggyőzésre tett erőfeszítés. 	0–2	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A szervezés folyamatában a vizsgázó képes a megfelelő tájékoztatásra. A tanuló képes a kapcsolatteremtésre, számára esetleg idegen környezetben is jól kommunikál. 	0–2		
Szervező-készség, az információk komplex kezelése	A célhoz kapcsolódó időkeret megjelölése, az időpont megválasztása megfelelő. Az események időtartama arányos. (Például a vitasorozat egyes részeinek elosztása, a részek mennyiségi meghatározásának minősége.) A helyszín megválasztása megfelelő, a költségigények meghatározása optimális módon megtörtént.	0–2	6	
	A vizsgázó képes az eltérő forrásból származó információk ötvözésére. (Például össze tudja hangolni a diáktársak álláspontját a fogyasztás erkölcsi problémáival kapcsolatban a meghívott vendégek reakcióival.)	0–2		
	Az esemény menetének összefogása, irányítása megvalósult. A rendezvény értékelése és a megfelelő visszacsatolás megtörtént.	0–2		
Helyzet-felismerő, konfliktus-kezelő és problémamegoldó-képesség	<ul style="list-style-type: none"> A tervezés és lebonyolítás során az esetleges, várható gátló, zavaró tényezők megoldását megtervezte a vizsgázó (esőnap, helyszín, áramhiány, rendzavarás stb.). 	0–2	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A tanuló képes volt a program kapcsán keletkező feszültségek kezelésére, illetve az akadályok leküzdésére, meg tudta oldani a váratlan helyzeteket, reagált a felvetésekre. 	0–2		
Összesen			20	
A szervezésen alapuló projekt összesített pontszáma (a és b rész együtt)			50	
Tanári vélemény, aláírás:				

2. Projekttéma: A barátság határai

I. A projektkészítés folyamatának értékelése

A vizsgázó neve:		Pont	Max. pont	Adott pont
Szemponatok				
A vizsgázó önálló részvétele a projekt készítésében	Önállóság a barátság határai téma feldolgozásában.	0–2	2	
Konzultációkon való megjelenés	Konzultációkon való aktív részvétel, pontos felkészülés a munka elkészítéséhez.	0–4	4	
K O M P E T E N C I Á K	Az információk kezelése, probléma-felismerés, probléma-megoldó-képesség, széles körű alkalmazási ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A munkanapló folyamatos vezetése. 0–4 • Portfóliójában bemutatja a készítés folyamatához kapcsolódó anyagait, jegyzeteit, részfejezetét, a dolgozat készítése közben keletkezett produktumot. 0–2 • Írásban elkészített hipotézis vagy célkitűzés. A barátság határai téma választásával kapcsolatos vizsgázói motivációk bemutatása, s a témaválasztás indoklása. 0–2 • Tervezet, illetve hálóterv készítése a munka ütemezésére. 0–2 • A konzultációkon kitűzött határidők pontos betartása. 0–2 • Nyersváltozat, illetve részfejezet elkészítése a barátság határai témában. 0–2 	14	
	Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkával kapcsolatos személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a munkanaplóban. 0–2 • A projektvezetővel és más érintett személyekkel való jó együttműködés. 0–2 • A szakirodalom megértése, értő feldolgozása. 0–4 • A munkanapló vagy a kommentár és a tervezet vagy hálóterv tartalma, valamint a konzultációkon való szóbeli megnyilvánulásai logikusan felépítettek, nem tartalmaznak súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat. 0–2 	10	
Összesen (maximum)			30	

II. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez

1. Írásos dolgozat típusú projekt értékelése

A vizsgázó neve:				
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont
A dolgozat egyedisége	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját szellemi terméke. Az idézeteket, hivatkozásokat pontosan feltünteti.	0–2	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (10-15 oldal). A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	0–2 0–2 0–2 0–6	12	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag meg-alapozott címadás	A cím a tartalommal összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes, ráirányítja a figyelmet például a barátság fontosságára.	0–2	
	Feladat-megértés, probléma-felismerés, probléma-megoldás keresése	<ul style="list-style-type: none"> A munka tartalma megfelel a választott témának, a vizsgázó például a társas kapcsolatok formáit állítja a középpontba. A vizsgázó az írásos dolgozat típusú projekthez kapcsolódó műfajokkal szemben támasztott követelményeket betartja. A projektmunka tartalmaz önálló kutatási tevékenységet (például interjú-, kérdőívkészítés esetében), esetleg eredményt. (Például a vizsgázó a kérdőívek feldolgozása után megfogalmazza saját megállapításait korosztálya értékfelfogásáról, a baráti kapcsolatokról való vélekedésekről.) 	0–4 0–4	

K O M P E T E N C I Á K	A projekt elméleti megalapozása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> A produktumhoz kapcsolódó elméleti ismereteket megfelelően alkalmazza. (Például a vizsgázó rendelkezik megfelelő ismeretekkel a serdülőkori társas kapcsolatok témában, vagy tisztában van a barátság funkcióival.) Információit többféle műveltségi területről szerzi, például szociológia, szociálpszichológia, etika, pszichológia. Képes az eltérő forrásból származó információk ötvözésére. (Például a barátság fenntartásának kérdéseit erkölcsi és pszichológiai szempontok alapján is képes ábrázolni.) Hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra. Elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű olvasása. (Például Eric Fromm: A szeretet művészete.) A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja. (Például a barátság funkciói, interperszonális kapcsolatok, erkölcsi értékek, értékkonfliktus, értékvesztés, stigma, előítélet, függőségi viszonyok.) 	0–6	36		
	K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. A vizsgázó megtalálja a legfontosabb csomópontokat. (Például a barátság jellemzői serdülő- és ifjúkorban; a kapcsolatok buktatói; a barátság erkölcsi sajátosságai.) A vizsgázó képes ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Például látja az ösztinteség, a kritika szerepét a baráti kapcsolatokban.) Képes következtetések levonására. (Például a vizsgázó tudja, hogy a barátság egyik alappillére a kölcsönös felelősségvállalás, és ez összefügg a barátság tartósságával.) 			0–2
		A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> Az elkészült projekt a hipotézisre (kérdőív, interjú esetében) vagy a célra épül, alkalmas a megadott téma vizsgálatára. (Például hipotézis lehet: napjainkban csökkent a baráti kapcsolatok jelentősége. Cél lehet: a gimnáziumi tanulók véleményének értékelő elemzése a barátságról.) Sor kerül a hipotézis vagy a cél megvalósulásának értékelésére. 			0–2
		A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz. Fontos szempont, hogy a kérdést ne elvontan, hanem saját környezetében, lakóhelyén vizsgálja.			0–2

	Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, az írásos anyag tartalmazza a szerző saját véleményét, például a barátság erkölcsi buktatóival kapcsolatban.	0–4		
Összesen			50		
Tanári vélemény, aláírás:					

2. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése

2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése (10 pont)

A vizsgázó neve:				
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott Pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a célhoz igazodik, sor kerül a cél megvalósulásának értékelésére is. (Például cél lehet: diákok megszólaltatása, reagálásaik bemutatása.)	0–2	8
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó képes a lényegi elemek, ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Például a vizsgázó elsősorban a gimnázium keretein belül vizsgálja a barátság megítélését, előfordulását.)	0–2	
	A projektmunka elméleti megalapozása	Mind a produktum megvalósításához szükséges technikai eszközök hatásmechanizmusát, a választott műfaj sajátosságait tükröző elméleti ismereteket, mind a barátság fogalommal kapcsolatos ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia. Az elméleti ismeretek megfogalmazódnak, azokat megfelelően alkalmazza az érettségiző.	0–4	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség		A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, és nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	0–2	2
Összesen				10

2. b) A képi vagy elektronikus vizsgamunka értékelése (40 pont)

A vizsgázó neve:					
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt a vizsgázó saját szellemi terméke. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti. 	0–2	10		
	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt, az anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, képes érzelmi hatások felkeltésére. 	0–6			
	<ul style="list-style-type: none"> • Jól megállapítható a szerző saját véleménye például a barátság megszűnésének okaival kapcsolatban. 	0–2			
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgamunka formája az érettségi vizsgához méltó, esztétikai minőséget hordoz. 	0–4	8		
	<ul style="list-style-type: none"> • A produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. 	0–2			
	<ul style="list-style-type: none"> • Képi világa jól szerkesztett, ha van, szövege, az szabatosan, pontosan, megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát. 	0–2			
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A cím a témával összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes, utalhat a választott műfajra. (Például érzékelteti a baráti kapcsolatok dilemmáit.)	0–2	22	
	A feladat megértése	A munka tartalma megfelel a kiírt és választott témának, a barátság erkölcsi kérdéseit állítja a középpontba. Betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.	0–2		
	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontos, megjelennek ok-okozati kapcsolatok, összefüggések. (Például a vizsgázó látja az aszimmetrikus kapcsolatok személyiségromboló hatásait.) • Tárgyát vagy témáját több szempontból vizsgálja, ábrázolja. (Például ütközteti a különböző álláspontokat a barátság fontosságáról.) 	0–4		

A projekt készítésének szakmai meg-alapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek tükröződnek a kész műben. (Például a vizsgázó tisztában van a barátság jelentőségével a személyiség kibontakozásában.) • A szakmai ismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (képnyelv, hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika stb.) megfelelően alkalmazza. 	0–4		
A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz. (Például elmondja véleményét az osztálytársai kapcsolatairól.)	0–2		
Összesen			40	
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt)			50	
Tanári vélemény, aláírás:				

3. Szervezésen alapuló projekt

3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése (30 pont)

A vizsgázó neve:		Pont	Max. pont	Adott pont
Szemponatok				
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló teljesítménye, és mit végzett például a többi szervező. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat.	0–4	4	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (3-5 oldal). A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, s a szöveg logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címet tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait. 	0–4 0–2 0–2	8	
Célmeghatározás és értékelés	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos anyag a rendezvényszervezés céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat. (Például a vizsgázó célként jelöli a vitasorozat esetében, hogy a baráti kapcsolatok problémáira, dilemmáira, jelentőségére hívja fel a figyelmet.) Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére is. 	0–4 0–2	18	

I Á K K O M P E T E N C I Á K	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Például képes az ütemezés szakaszait egymásra építeni, s a tartalmi elemeket csoportosítani.) • A tanuló törekszik a lényegi elemek hangsúlyozására. (Például vitasorozat esetében próbálja kérdéseit a barátság megőrzésének erkölcsi vonatkozásai alapján megfogalmazni.) 	0–2		
	A projektmunka elméleti megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> • Az elméleti ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia. A szervezéshez tartozó marketing- és PR-tevékenység elméleti ismeretei megjelennek, azokat megfelelően alkalmazza. (A vizsgázó rendelkezik megfelelő ismeretekkel például az etika, a szociológia, a szociálpszichológia területéről, és tudja irányítani a vita menetét a barátság megtartásának lehetőségei felé.) • Rávilágít a szervezés jogi, gazdasági feltételeire. 	0–4	0–4	
Összesen				30	

3. b) A lebonyolítás módjának értékelése (20 pont)

A vizsgázó neve:				
Szempontok, kompetenciák		Pont	Max. pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményezőképeség	A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított időmennyiség dokumentáltan az érettségihez méltó.	0–2	2	
	A tanuló motiváltsága megfelelő mértékű, önmaga javasol, áll elő ötletekkel. Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként, munkatársként.	0–4	4	
A figyelemfelkeltés és az érdeklődés megtartásának képessége	<ul style="list-style-type: none"> A rendezvény meghirdetésének körülményeinél a figyelem felkeltése ötletes, többfajta információhordozót is használ, vagy tükröződik a személyes meggyőzésre tett erőfeszítés. 	0–2	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A szervezés folyamatában a vizsgázó képes a megfelelő tájékoztatásra. A tanuló képes a kapcsolatteremtésre, számára esetleg idegen környezetben is jól kommunikál. 	0–2		
Szervező-készség, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> A célhoz kapcsolódó időkeret megjelölése, az időpont megválasztása megfelelő. Az események időtartama arányos. (Például a vitasorozat esetében az egyes részek elosztása arányos.) A helyszín megválasztása megfelelő, a költségigények meghatározása megfelelő módon megtörtént. 	0–2	6	
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó képes az eltérő forrásból származó információk ötvözésére. (Például a vizsgázó ismeri a meghívott vendégek álláspontját, s a nézőközönség véleményét tudja akár egymással is ütköztetni.) 	0–2		
	<ul style="list-style-type: none"> Az esemény menetének összefogása, irányítása megvalósult. A rendezvény értékelése és a megfelelő visszacsatolás megtörtént. 	0–2		
Helyzet-felismerő, konfliktus-kezelő és probléma-megoldó-képesség	<ul style="list-style-type: none"> A tervezés és lebonyolítás során az esetleges, várható gátló, zavaró tényezők megoldását megtervezte a vizsgázó (esőnap, helyszín, áramhiány, rendzavarás stb.). 	0–2	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A tanuló képes volt a program kapcsán keletkező feszültségek kezelésére, illetve az akadályok leküzdésére, meg tudta oldani a váratlan helyzeteket, reagált a felvetésekre. 	0–2		
Összesen			20	
A szervezésen alapuló projekt összesített pontszáma (a és b rész együtt)			50	
Tanári vélemény, aláírás:				

3. Projekttéma: A fogyatékkal élő emberek társadalmi megítélése

I. A projektkészítés folyamatának értékelése

A vizsgázó neve:				
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont
A vizsgázó önálló részvétele a projekt készítésében		Önállóság a fogyatékkal élő emberek társadalmi megítélése téma feldolgozásában.	0–2	2
Konzultációkon való megjelenés		Konzultációkon való aktív részvétel, pontos felkészülés a munka elkészítéséhez.	0–4	4
K O M P E T E N C I Á K	Az információk kezelése, probléma-felismerés, probléma-megoldóképesség, széles körű alkalmazási ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A munkanapló folyamatos vezetése. • Portfóliójában bemutatja a készítés folyamatához kapcsolódó anyagait, jegyzeteit, részfejezetét, a dolgozat készítése közben keletkezett produktumot. • Írásban elkészített hipotézis vagy célkitűzés, a fogyatékkal élő emberek társadalmi megítélése téma kiválasztásával kapcsolatos vizsgázói motivációk bemutatása, s a témaválasztás indoklása. • Tervezet, illetve hálóterv készítése a munka ütemezésére. • A konzultációkon kitűzött határidők pontos betartása. • Nyersvázlat, illetve részfejezet elkészítése a fogyatékkal élő emberek társadalmi megítélése témához. 	0–4 0–2 0–2 0–2 0–2	14
	Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkával kapcsolatos személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a munkanaplóban. • A projektvezetővel és más érintett személyekkel való jó együttműködés. • A szakirodalom megértése, értő feldolgozása. • A munkanapló vagy a kommentár és a tervezet vagy hálóterv tartalma, valamint a konzultációkon való szóbeli megnyilvánulásai logikusan felépítettek, nem tartalmazznak súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat. 	0–2 0–2 0–4 0–2	10
Összesen (maximum)				30

II. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez

1. Írásos dolgozat típusú projekt értékelése

A vizsgázó neve:				
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont
A dolgozat egyedisége	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját szellemi terméke. Az idézetek, hivatkozások forrását pontosan feltünteti	0–2	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (10-15 oldal). A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	0–2 0–2 0–2 0–6	12	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag meg-alapozott címadás	A cím a tartalommal összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes. (Például ráirányítja a figyelmet a fogyatékkal élő emberek kiszolgáltatott helyzetére.)	0–2	
	Feladat-megértés, probléma-felismerés, probléma-megoldás keresése	<ul style="list-style-type: none"> A munka tartalma megfelel a választott témának, a fogyatékkal élő emberek társadalmi megítélését állítja a középpontba, s a vizsgázó az írásos dolgozat típusú projekthez kapcsolódó műfajokkal szemben támasztott követelményeket betartja. A projektmunka tartalmaz önálló kutatási tevékenységet (kérdőív-, interjúkészítés esetében például a fogyatékkal élő emberek megítélésének vizsgálata különböző társadalmi csoportok bevonásával), esetleg eredményt. 	0–4 0–4	

K O M P E T E N C I Á K	A projekt elméleti megalapozása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> A produktumhoz kapcsolódó elméleti ismereteket megfelelően alkalmazza. (Például a vizsgázó bemutatja a fogyatékkal élő emberek különböző csoportjait, a velük kapcsolatos előítéletek sajátosságait, a segítségnyújtás néhány formáját, érzékelteti a társadalomba való beilleszkedésük gondjait, nehézségeit.) Információit többféle műveltségi területről szerzi, például szociológia, szociálpszichológia, etika, pszichológia, jog). <p>Képes az eltérő forrásból származó információk ötvözésére.</p>	0–6	36	
		<p>(Például látja az általános emberi jogok és a fogyatékoság megítélésének összefüggéseit. Érzékelteti a szocializáció jelentőségét a fogyatékkal élőkkel szemben tanúsított magatartásban.)</p> <ul style="list-style-type: none"> Hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra. Elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű olvasása. (Például Gyorsjelentés a fogyatékos emberek helyzetéről. Szerk.: Kovács A. – Tausz K.) <p>A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja (például empátia, előítélet, diszkrimináció, önértékelési zavarok, tolerancia, társadalmi, erkölcsi értékek, szocializáció, deviancia, szociálpolitika, esélyegyenlőség).</p>	0–2		
		<ul style="list-style-type: none"> Hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra. Elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű olvasása. (Például Gyorsjelentés a fogyatékos emberek helyzetéről. Szerk.: Kovács A. – Tausz K.) <p>A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja (például empátia, előítélet, diszkrimináció, önértékelési zavarok, tolerancia, társadalmi, erkölcsi értékek, szocializáció, deviancia, szociálpolitika, esélyegyenlőség).</p>	0–2		
K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. A vizsgázó megtalálja a legfontosabb csomópontokat. (Például a vizsgázó konkrét eseteken keresztül bemutatja a fogyatékkal élők társadalmi beilleszkedésének nehézségeit, érzékelteti a társadalom viszonyulását hozzájuk. Felvázolja a segítségnyújtás formáit és az előítéletes magatartás megváltoztatásának lehetőségeit.) 	0–2		
		<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatokat, összefüggéseket felismerésére. (Például a vizsgázó látja a média jelentőségét az előítéletek csökkenésében a fogyatékkal élőkkel szemben.) 	0–2		
		<ul style="list-style-type: none"> Képes következtetések levonására. (Például a kisgyermekektől való elkülönítés csak megnehezíti a fogyatékkal élő emberek sorsát, és csak a velük szemben táplált előítéleteket erősíti. Az erkölcsi értékek visszaszorulása, a tolerancia hiánya az egész társadalom vesztesége.) 	0–2		

	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • Az elkészült projekt a hipotézisre (kérdőív, interjú esetében) vagy a célra épül, alkalmas a megadott téma vizsgálatára. (Például hipotézis lehet: a mai magyar társadalomban a szolidaritás érzése még kevésbé alakult ki. Cél lehet: a diákság viszonyának vizsgálata a fogyatékkal élőkhez.) • Sor kerül a hipotézis vagy a cél megvalósulásának értékelésére. 	0–2 0–2		
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz. Fontos szempont, hogy a kérdést ne elvontan, hanem saját környezetében, lakóhelyén vizsgálja.	0–2		
	Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, az írásos anyag tartalmazza a szerző saját véleményét. (Például bemutatja saját érzéseit, gondolatait a témával kapcsolatban.)	0–4		
Összesen				50	
Tanári vélemény, aláírás:					

2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése

2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése (10 pont)

A vizsgázó neve:					
Szemponatok			Pont	Max. pont	Adott Pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a célhoz igazodik, sor kerül a cél megvalósulásának értékelésére is. (Például cél lehet egy korosztály véleményének bemutatása a fogyatékkal élők megítélése szempontjából.)	0–2	8	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó képes a lényegi elemek, ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Például a vizsgázó elsősorban erkölcsi szempontból foglalkozik a fogyatékkal élők helyzetével, rávilágít gondjaikra, sorsuk nehéz kérdéseire.)	0–2		
	A projektmunka elméleti megalapozása	Mind a produktum megvalósításához szükséges technikai eszközök hatásmechanizmusát, a választott műfaj sajátosságait tükröző elméleti ismereteket, mind a barátság fogalommal kapcsolatos ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia. Az elméleti ismeretek megfogalmazódnak, azokat megfelelően alkalmazza az érettségiző.	0–4		
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség		A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, és nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	0–2	2	
Összesen				10	

2. b) A képi vagy elektronikus vizsgamunka értékelése (40 pont)

A vizsgázó neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt a vizsgázó saját szellemi terméke. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti. 	0–2	10	
	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt, az anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang. 	0–6		
	<ul style="list-style-type: none"> • Jól megállapítható a szerző saját véleménye, például a fogyatékkal élők irányában tanúsított előítéletek személyiségromboló hatásaival kapcsolatban. 	0–2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgamunka formája az érettségi vizsgához méltó, esztétikai minőséget hordoz. 	0–4	8	
	<ul style="list-style-type: none"> • A produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. 	0–2		
	<ul style="list-style-type: none"> • Képi világa jól szerkesztett, ha van, szövege, az szabatosan, pontosan, megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát. 	0–2		
Szakmailag megalapozott címadás	A cím a témával összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes, utalhat a választott műfajra. (Például utalhat a segítségnyújtás nagyszerűségére.)	0–2		
A feladat megértése	A munka tartalma megfelel a kiírt és választott témának, a fogyatékkal élők társadalmi megítélését állítja a középpontba. Betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.	0–2		

K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az infor- mációk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz, megjelennek ok-okozati kapcsolatok, összefüggések. (Például a vizsgázó láttatja a fogyatékkal élő gyermekek küzdelmeit a társadalmi beilleszkedésért.) <p>Tárgyát vagy témáját több szempontból vizsgálja, ábrázolja. (Például saját álláspontja mellett bemutatja különböző korosztályok, társadalmi csoportok véleményét a fogyatékkal élők munkába állásával kapcsolatban.)</p>	0–4	22	
	A projekt készítésének szakmai meg- alapozása	<ul style="list-style-type: none"> A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek tükröződnek a kész műben. (Például a vágási technika, a kameraállítás jól érzékelteti a vizsgázó által közvetített gondolatokat a kiszolgáltatott élethelyzetek ábrázolásmódjával kapcsolatban.) A szakmai ismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (képnyelv, hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika stb.) megfelelően alkalmazza. 	0–4		
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz. (Például tud a saját környezetéből példákat említeni a fogyatékkal élőkkel szemben megnyilvánuló toleráns viselkedésre.)	0–2		
	Összesen		40		
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt)			50		
Tanári vélemény, aláírás:					

3. Szervezésen alapuló projekt

3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése (30 pont)

A vizsgázó neve:		Pont	Max. Pont	Adott pont
Szemponatok				
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló teljesítménye, és mit végzett például a többi szervező. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat.	0–4	4	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (3-5 oldal). A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, s a szöveg logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címet tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait. 	0–4 0–2 0–2	8	
Célmeghatározás és értékelés	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos anyag a rendezvényszervezés céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat. (Például a vizsgázó eldönti, kiket hív meg a programra, és meghatározza a jótékonysági rendezvény formáját.) Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére is. 	0–4 0–2	18	
K O M P E				

T E N C I Á K	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Például képes az ütemezés szakaszait egymásra építeni, s a tartalmi elemeket csoportosítani.) • A tanuló törekszik a lényegi elemek hangsúlyozására. 	0–2		
	K O M P E T E N C I Á K	A projektmunka elméleti megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> • Az elméleti ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia, a szervezéshez tartozó marketing- és PR-tevékenység elméleti ismeretei megjelennek, azokat megfelelően alkalmazza. (A vizsgázó rendelkezik például szociológiai, pszichológiai, etikai, szociálpszichológiai, jogi ismeretekkel.) • Rávilágít a szervezés jogi, gazdasági feltételeire. 	0–4	
Összesen				30	

3. b A lebonyolítás módjának értékelése (20 pont)

A vizsgázó neve:				
Szemponatok, kompetenciák		Pont	Max. pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményezőképeség	A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított időmennyiség dokumentáltan az érettségihez méltó.	0–2	2	
	A tanuló motiváltsága megfelelő mértékű, önmaga javasol, áll elő ötletekkel. Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként, munkatársként.	0–4	4	
A figyelemfelkeltés és az érdeklődés megtartásának képessége	<ul style="list-style-type: none"> A rendezvény meghirdetésének körülményeinél a figyelem felkeltése ötletes, többfajta információhordozót is használ, vagy tükröződik a személyes meggyőzésre tett erőfeszítés. 	0–2	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A szervezés folyamatában a vizsgázó képes a megfelelő tájékoztatásra. A tanuló képes a kapcsolatteremtésre, számára esetleg idegen környezetben is jól kommunikál. 	0–2		
Szervező-készség, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> A célhoz kapcsolódó időkeret megjelölése, az időpont megválasztása megfelelő. Az események időtartama arányos. (Például a játékonysági akció esetében ügyel a megnyitás és a lebonyolítás arányaira.) 	0–2	6	
	A helyszín megválasztása megfelelő, a költségigények meghatározása megfelelő módon megtörtént.			
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó képes az eltérő forrásból származó információk ötvözésére. (Például a vizsgázó ismeri a kitűzött céltevékenységekhez kapcsolódó intézmények, közösségi szervezetek, civil és egyházi szervezetek működésének sajátosságait.) 	0–2		
	<ul style="list-style-type: none"> Az esemény menetének összefogása, irányítása megvalósult. A rendezvény értékelése és a megfelelő visszacsatolás megtörtént. 	0–2		

Helyzet-felismerő, konfliktus-kezelő és probléma-megoldó-képesség	<ul style="list-style-type: none"> • A tervezés és lebonyolítás során az esetleges, várható gátló, zavaró tényezők megoldását megtervezte a vizsgázó (esőnap, helyszín, áramhiány, rendzavarás stb.). • A tanuló képes volt a program kapcsán keletkező feszültségek kezelésére, illetve az akadályok leküzdésére, meg tudta oldani a váratlan helyzeteket, reagált a felvetésekre. 	0–2	4	
Összesen	0–2	20		
A szervezésen alapuló projekt összesített pontszáma (a és b rész együtt)			50	
Tanári vélemény, aláírás:				